

проблеми та шляхи їх розв'язання : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. С. П. Бочарової (м. Харків, 30 берез. 2017 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. С. 36–38.

Одержано 01.04.2019

Приведен обзор классификации несовершеннолетних правонарушителей и особенностей их специфических психологических черт, которые складываются в комплекс неблагоприятных индивидуально-психологических характеристик и обуславливают противоправное поведение этих подростков.

Ключевые слова: подростки, несовершеннолетние правонарушители, девиантное поведение, делинквентное поведение.

УДК 159.9

Сабріна Ельшад кизи МУСТАФАЄВА,

студентка 4 курсу кафедри соціології та психології
факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Яна Сергіївна ПОНОМАРЕНКО,

кандидат психологічних наук,

доцент кафедри соціології та психології факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКАХ З ФАКТОРАМИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У СИТУАЦІЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ В ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Охарактеризовано явища психологічної готовності до інноваційної діяльності та прийняття рішень в ситуації невизначеності у розрізі професійної діяльності поліцейських. Емпірично виявили і дослідили взаємозв'язки складових психологічної готовності до інноваційної діяльності та факторів прийняття рішень в ситуації невизначеності у поліцейських.

Ключові слова: психологічна готовність, інноваційна діяльність, прийняття рішень, невизначеність, поліцейський.

Інноваційні трансформації українського суспільства на сучасному етапі його розвитку є об'єктивною необхідністю. Характерною їх ознакою є оновлення, активне впровадження нових моделей інноваційного розвитку, спрямованих на підвищення якості та конкурентоспроможності всіх галузей суспільства. Розбудова нового суспільства та

зміни в країні пов'язані з базовими підходами, умовами та пріоритетами в політичній, суспільній, економічній сферах, що об'єктивно зумовлюють необхідність підвищення здатності до інновацій у правоохоронній сфері: від керівних до виконавчих ланок. Інновації у галузі охорони правопорядку відображають складний і довготривалий процес, на який впливає багато чинників. Сконцентрованість уваги вчених на проблемах управління інноваційними процесами не завжди дає змогу розпізнати більш складну та вагому проблему здійснення інновацій – психологічну готовність до інноваційної діяльності у поліцейських. Здатність виважено приймати рішення і толерантність до невизначеності є одним із ключових факторів, що пов'язані із готовністю до інновацій і реформування професійної діяльності правоохоронців.

Процес входження людини в ментальний простір нового середовища або культури розглядається в контексті постійного розв'язання протиріччя між способом життя і образом світу, який виступає джерелом розвитку людини як складної, відкритої, психологічної системи, що здатна до саморозвитку [1, с. 11].

Цей контекст стає особливо важливим, коли мова йде про психологічні перебудови, які відчуває людина, яка залишається в так званому «закритому середовищі», тобто середовищі з досить жорстким (обмежувальним) регламентом (військовому, пенітенціарному, в деяких випадках освітньому тощо) (О. М. Писарев, І. С. Худякова, Л. А. Рассудова, К. М. Курсакова, Ю. В. Клочко та ін.) [2, с. 7].

Т. В. Корнілова зазначає, що у психологічній регуляції прийняття інтелектуальних рішень, тобто таких, в яких на провідні рівні виходить саме мислення, не всі особистісні фактори можуть розглядатися в якості предикторів здійснюваних людиною виборів. Прийняття рішень як вибір в умовах невизначеності передбачає ключовими саме ті процеси особистісної саморегуляції, які відображають інтегративні латентні змінні, що групують навколо себе не випадково пов'язані вимірювані особистісні змінні [3, с. 20].

Розуміння толерантності до невизначеності апелює як до суб'єктивної невпевненості поліцейського, так і до прийняття людиною нового, невідомого, суперечливого, неясного. Відомо, що співробітники спеціальних формувань при виконанні службових обов'язків часто потрапляють в ситуації ризику. Невід'ємною частиною такого роду ситуацій, крім загрози благополуччю, є складність здійснення підбору стратегії поведінки і прийняття управлінських рішень суб'єктом діяльності, через невизначеність результату. Тому щоб зрозуміти наскільки вміло і спокійно співробітники будуть

діяти в кризових ситуаціях з неоднозначними перспективами, необхідно визначити, як впливає ситуація невизначеності на професіонала. Виходячи з цього дослідження толерантності і інтолерантності до невизначеності поліцейських є професійно важливим.

Метою нашого дослідження є виявлення взаємозв'язків складових психологічної готовності до інноваційної діяльності та факторів прийняття рішень в ситуації невизначеності у поліцейських. В якості досліджуваних виступили 84 слухачі курсів первинної професійної підготовки поліцейських. Для математико-статистичної обробки було використано кластерний аналіз за методом k-середніх та коефіцієнт рангової кореляції Спірмена.

Нами були використані наступні психодіагностичні методики дослідження: «Новий опитувальник для виміру толерантності до невизначеності» Т. В. Корнілової, методика «Психологічна готовність до інноваційної діяльності» В. Є. Клочко, О. М. Краснорядцевої, «Мельбурнський опитувальник прийняття рішень» Т. В. Корнілової, опитувальник «Особисті фактори прийняття рішень» Т. В. Корнілової.

Результати кластерного аналізу. Із застосуванням Нового опитувальника для виміру толерантності до невизначеності Т. В. Корнілової та за допомогою кластерного аналізу за методом k-середніх були сформовані групи з різним рівнем (низький, середній та високий) толерантності до невизначеності. Першу групу слухачів (з високим рівнем) склали 34 досліджуваних, у другу групу слухачів (з низьким рівнем) увійшло 22 досліджуваних. 28 респонденти з середнім рівнем показника були виключені із подальшого дослідження.

Результати досліджень взаємозв'язків психологічної готовності до інноваційної діяльності та факторів прийняття рішень в ситуації невизначеності у слухачів з високим рівнем толерантності до невизначеності. У ситуації невизначеності толерантним особам у готовності до змін можуть перешкоджати стратегії поведінки «уникнення» і «зверхпильності». Тобто, схильність все проконтролювати на етапі прийняття рішення та ухиляння від відповідальності будуть сприяті тому, що людина не буде готовою до змін.

Результати досліджень взаємозв'язків психологічної готовності до інноваційної діяльності та факторів прийняття рішень в ситуації невизначеності у слухачів з низьким рівнем толерантності до невизначеності. У ситуації невизначеності інтолерантним особам пильність буде заважати проявляти ініціативу, а зверхпильні слухачі навпаки будуть дуже ініціативними. У цьому зв'язку можна побачити потенціал небезпеки, адже інтолерантні особи у ситуації невизначе-

ності не схильні до ефективних дій, а отже їх здатність до зверхпильності і ініціативи може погіршити розвиток ситуації. Перевагу інноваційній діяльності вони здатні надати якщо відмовляться від стратегії уникнення у вирішенні проблемних ситуацій.

Результати досліджень взаємозв'язків показників психологічної готовності до інноваційної діяльності та особистісними факторами прийняття рішень в ситуації невизначеності у слухачів з високим рівнем толерантності до невизначеності. Для слухачів із високим рівнем толерантності до невизначеності характерними є раціональність як особистісний фактор прийняття рішень, який пов'язаний з ініціативністю: це означає, що чим більш зважено особа із високою терпимістю до невизначеності підходить до прийняття рішення, чим більш зважено розглядає всі аргументи за і проти, тим більш ініціативною вона буде у впровадженні змін.

Результати досліджень взаємозв'язків показників психологічної готовності до інноваційної діяльності та особистісних факторів прийняття рішень в ситуації невизначеності у слухачів з низьким рівнем толерантності до невизначеності. Показники осіб із низькою толерантністю до невизначеності не виявили взаємозв'язків між психологічною готовністю до інноваційної діяльності та особистісними факторами прийняття рішень в ситуації невизначеності. Це означає що особистісні фактори прийняття рішень, які ми обрали для вимірювання у нашому дослідженні не пов'язані із схильністю до впровадження інноваційної діяльності у слухачів із низькою толерантністю до невизначеності.

Отже, готовність до інноваційної діяльності в сучасних умовах – найважливіша якість сучасного поліцейського, без наявності якої неможливо досягти високого рівня професійної майстерності.

Список бібліографічних посилань

1. Ключко В. Е., Галажинский Э. В., Краснорядцева О. М., Лукьянов О. В. Системная антропологическая психология: понятийный аппарат. *Сибирский психологический журнал*. 2015. № 56. С. 9–21.
2. Ключко В. Е., Ключко Ю. В. Человек: открытая система в закрытой среде. *Сибирский психологический журнал*. 2015. № 57. С. 6–16.
3. Корнилова Т. В. Толерантность к неопределенности и эмоциональный интеллект при принятии решений в условиях подсказки. *Психология*. 2014. № 4. С. 20–36.

Одержано 13.03.2019

Охарактеризовано феномены психологической готовности к инновационной деятельности и принятия решений в ситуации неопределенности в разрезе профессиональной деятельности полицейских.

Эмпирически выявлены и исследованы взаимосвязи составляющих психологической готовности к инновационной деятельности и факторов принятия решений в ситуации неопределенности у полицейских.

Ключевые слова: психологическая готовность, инновационная деятельность, принятие решений, неопределенность, полицейский.

УДК 34.01

Віталій Олегович НАЙДА,

курсант 3 курсу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3072-7326>

Науковий керівник: Юлія Василівна ЗАБОЛОТНА,

кандидат юридичних наук,

викладач кафедри криміналістики та судової експертології

Харківського національного університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ ПОЛІЦІЇ В СИСТЕМІ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Окреслено питання забезпечення виховного впливу поліції у школах. Проаналізовано наявні проблеми у цій сфері, напрямки забезпечення виховного впливу. У дослідженні визначено можливі його організаційні форми. Загострено питання необхідності подальших наукових розробок в обраній темі.

Ключові слова: виховний вплив поліції у системі шкільної освіти, напрямки виховного впливу, організаційні форми виховного впливу.

Нині у дітей існує уявлення про поліцейського як про сувору особу, яка може тільки покарати або заарештувати їх. До того ж у родинному колі дуже часто батьки у суспільних негараздах звинувачують поліцію, скаржитися на її байдужість, корумпованість, тому у дітей поступово виховується негативне ставлення до поліції, що при недостатньому рівні правової освіти призводить до скоєння нею правопорушень. Тому ми розуміємо, наскільки важливо вкласти в дитину первинні правові цінності та знання, виробити довіру до поліцейських шляхом проведення спільних занять, заходів, конкурсів, тобто вироблення дієвого механізму взаємодії поліції з дітьми.

Правова освіта і виховання покликані розвивати почуття відповідальності українських школярів, вміння вирішувати життєві проблеми, з якими хлопці та дівчата зіткнулися після закінчення школи. Якщо